

ПОЗОРИШТЕ

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 н. месечно. — Претплата се шаље Корнелу Јовановићу, који се из љубави према позоришту примио да развешта овај лист.

К Р А Љ Л И Р.

Трагедија у 5 чинова, од В. Шекспира, први чин превео др. Л. Костић, прву половину трећегачина А. Хаџић, а остало Ј. Д. Стефановић, за српску позорницу удесио А. Хаџић.

(Ова трагедија приказана је на нашој позорници први пут у Новоме Саду 15. априла 1873.)

Ч И Н П Р В И.

ПОЈАВА ПРВА.

Двораца у лировом двору.

Кент, Глостер и Едмунд.

Кент.

Мишљах, да краљ већма воли војводу од Албаније него Корнвала.

Глостер.

Тако се и нама чинило, али сад, при деоби државе, не види се, кога војводу већма пени; јер тако су им изједначени делови, да би тешко било бирати ма ком избирачу.

Кент.

Је л' ово ваш син, милорде?

Глостер.

Његово одгајање паде мени на терет; толико сам већ пута црвенео признајући га, па сад сам огуглао.

Кент.

Ја вас не схватам.

Глостер.

Ал' схватила ме је, господине, деранова мати; и схвативши доби пре сина него мужа. Не мирите ли вам то на погрешку?

Кент.

Хајде нека је и погрешка, али је прикладан успех јој.

Глостер.

Али, господине, ја имам сина по закону, коју годину старијег од овог, али ипак ми није дражи; истина, ово се шкембе мало безобразно прогурало

у свет, ал' мати му беше лепа, па морам да га признам. — Едмунде, познајеш ли овог племенитог господина.

Едмунд.

Не познајем га, милорде!

Глостер.

Милорд од Кента, да ти је од сад у памети као мој поштовани пријатељ.

Едмунд.

На служби сам вашем лордству.

Кент.

Морам вас волети и мблићу вас, да вас познам боље.

Едмунд.

Паштићу се, да то заслужим.

Глостер.

Девет година је био на страни и путоваће опет. — Ево краља! (Чују се трубе.)

ПОЈАВА ДРУГА.

Лир, војвода од Корнвал и Албаније, Гонерила, Регана, Корделија пратња и пређашњи.

Лир.

Уведи, Глостере, господаре од Француске и Бургунда!

Глостер.

Хоћу краљу мој! (Глостер и Едмунд оду.)

Лир!

А ми ћемо разјаснит' намер свој.

Тулмапу дајте дајте, дајте дајте, дајте дајте.

Поделили смо; знајте, царство нам.

На три; и тврдо намерисмо ми.

Отрести са свог века бригу, рад,
 Силама млађим поверити га,
 Растерећени смрти посрћућ'!
 Корнвале, сине, сине Албане,
 Овог је часа чврста воља нам
 Објавит' ћерма мираз на чисто,
 Да нема више распре.
 Краљ Франције и кнез Бургундије,
 Такмаци срца мезимице нам,
 По двору нам одавна уздишу,
 Треба им одговор. Говор'те, кћери,
 Која нас од вас, реци, најволи?
 Да најобилниј' дарујемо дар
 По крви и по заслуги. — Гонерила,
 Првенче наше, збори прва ти.

Гонерила.

Исцрписти не мож' љубав моју реч;
 Слобода, зрак ми није тако драг,
 Ни очни вид, ни благо свекоје,
 Ленота, живот, милост, здравље, част,
 Не љубља никад оца тако кћи;
 Онеми реч, узати с' предисај,
 Исказујући осећај ми тај.

Корделија (за себе.)

А шта Корделија? Љубит', ћутат', да!

Лир.

Области ових да си госпођа,
 Одавде доведе, чарних гора свих,
 Пољана, река, зелен-ливада,

Потомству твом и албановом све
 У државу за навек. — А шта зна
 Средишка наша Корнвал-Регана?

Регана.

И ја сам баш од кова сестрина,
 Моја је цена њена. Из срца
 Исказа мени језгру љубави,
 Ал' у том је заостала, што ја
 Све друге мрзим светске радости,
 Живота што драгоцен купи круг,
 Јединство среће своје налазећ'
 У вашој драгој, светлој љубави.

Корделија (за себе.)

Сирота Корделијо! Сирота зар?
 Та знам, да ми је љубав детиња
 Замашнија од мога језика.

Лир.

У вечну теби власт и твојима
 Трећину ову лепог царства нам,
 И пространу, и вредну, убаву,
 Ко старије ти сестре. Али сад
 Мезимче нам, радости потоња,
 Што с' о њено срдашце отима
 Франачко вино с млеком бургундским,
 Казуј, сад ти што знаш, да добијеш
 Трећину свију најобилију.

Корделија.

Ја? Ништа, господару!

(Наставиће се.)

МИХАИЛО ШЧЕПКИН РУСКИ ГЛУМАЦ.

(Наставак.)

Било би доиста занимљиво, да је ко узастопце пратио постепени развитак оразумљења, развештавања истине и буђење идеје „вештине и вештака“ у Шчепкина. Сам би он дакле могао био обавестити нас о томе, те тим учинити услугу не само драматској вештини, већ и сваком човеку мислиоцу. Али, на жалост, иза њега не остаде никаквих записаних бележака; једно једино, што он сачува и остави, то је један листак хартије, на који песник Пушкин својом руком забележи: „Знаменитости глумца Шчепкина. Ја се родих у губернији Курској, у окружју обојанском, у Красном Селу на речици Пенци.“ И из то мало речи види се довољано, колику је вредност давао

Пушкин, да се по времену саставе мемоари о Шчепкину.

Седамнаест година глумио је Шчепкин по позориштима маловарошким, одлазио је од једне дружине к другој, ишао је по варошима са својим саглумцима и напредовао непрестано. Није се држао ни једне струке глумачке, никад није бирао улоге, већ би глумио сваку од реда, само да се може глума која приказати. Тако је он, н. пр., у „Гвозденој образини“ од стражара доспео чак до Маркиза Лувоа; у „Врбоци“ глумио је он, осим улоге младе Варбаре, све остале редом. Он изађе на глас, и године 1823. глумио је Шчепкин први пут у царском дворском позоришту у Москви.

Московска публика обрадова се лепом дару и прими Шчепкина са живим одушевљењем; али вештак не задовољи се том првом, брзо стеченом лавориком, као што толики чинише и дан дапас чине. Од првог часа, кад се тамо појави, удвостручи он своје студије и ревност око своје задаће. Веће славе и материјалне пробити није он имао пред очима, — што год чињаше, чинио је ли да задовољи захтевима своје рођене вештачке душе. Позориште постаде њему прека потреба, услов животу, без којег није могао бити. Појмови „живети“ и „глумити“ били су њему једно исто и неразлучно. Шта више, њему је у болести телесној и у невољи душевној лек било позориште. Ако се кад озловољио и растужио са разних препрека, што му на пут метаху, и у големој борби у животу свом — то би га вештина измирила са јавом; ако је кад оболео, вештина би га окрепила и чудно охрабрила и подигла. Много њих гледаше толико пута како Шчепкин болан изађе на позорницу, а здрав се врати с исте.

Осигуран будући са стране материјалне, даде се сав савцит вештини. Дивни у њега репертоар, како која година, све је обилатији бивао улогама, за које се изискује размишљања и труда.

Низ молијерових стараца и старица беше опсегом својим од големе поуке за његов позоришни рад, и Шчепкин се користио том школом. Он имађаше у Москви више, мање изображених самгумаца, просвећенију публику и оцењаче, који се у свом послу разумеваху. Уз то још беше читаво коло књижевника, који су га љубили и називи, и

потпуно умели ценити дар његов и разум од природе и тежњу му за напретком; међу овима био је и даровити књижевник кнез Шаховски, тај велики зналац и страстан поштовач вештине драматске. Таких је подстрека и требао Шчепкин; они дакле дадоше крила његовој неуморној радњи.

Глумци, који заслужују помена и оцене, деле се на двоје. Једни су врло даровити, али не хају за усавршењем вештине своје, не признају, да је рад преко нуждан, шта више, не разуму, ни шта вреди вештак. Други су од природе осредњим даром одарени, те дар свој могу само донекле да изобразе. Ови задњи кукавци заслужују сву нашу пажњу. У моралном погледу стоје они без сумње, више него они одарени даром, који од рада зазиру. — Али, ах! сваки, доиста, већма воли даровитог глумца, који својим непоузданим, доста пута и погрешним глумљењем избаци по коју реч, која нас завасе и потресе — него ли ког јадног кукавца, који какав карактер разборито и поуздано схвати, али га одигра без сваке боје. Реткост је, да се у кога састане заједно дар с бистрим разумевањем и са жарком вољом к вештини — и та ретка, сретна заједница нађе се у Шчепкина. Одликоваше се он баш сазнавањем свете дужности спрам вештине, дужности, којој ће једва ко, ма како велика дара био, моћи колико треба одговорити. Ударив снагом натраг, која, да богме, за 50 година није могла држати једнако — узвиси се Шчепкин душевном моћи, и наклађаше, колико се год дало, што му не достајаше по годинама. (Свршиће се)

Э Д Ш С Т Ш Њ Ш. Э

СПИСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Лекар“, „Без женидбе“.) Ове две шаливе игре гледали смо на нашој позорници 13. априла. „Лекар“ је за нас нов комад. Лекар Дармангије (Ружић) има тежак задатак: ваља да лечи болеснике, али не од телесне, већ од душевне бољестице. Ту је пре свега трговац Ларош (Лукић), који болује од „меничне“ грознице; ту је Сенталбановица, богата удовица (Д. Ружићка), којој ништа друго не фали само болест; ту је на послетку Артур Дервут (Сајевић) њен сестрић, прави Енглец, који хоће да се убије, што му је дуго време. И наш лекар заиста излечи све: Артур узима ларошеву ћерку Емилију (Љ. Зорићеву) и тиме се и сам излечи, а и своје тасту помогне, да се ослободи новчане болести. Излечи се и Сенталбановица кад јој доктор свечано обећа, да ће моћи

најмање још двадесетак година поживити, ако међу тим не умре.

Глумци наши, који су глумили у „Лекару“, показали су добром игром својом, да се може нешто допасти што нам се иначе не би могло допасти. Требали им веће хвале?

„Без женидбе“ одигран је као обично живо и складно. Г. Ј. Сајевићка била је при доброј вољи, па је тако као Адела својом виртуозношћу одбродовољила целу публику, која никако није могла да изађе из смеја, који је све једнако растао, док на послетку није своју кулминацију постигао у сцени, где Адела онија и мајора (Марковић) и слугу му Вајгла (Добриновић), који су јој у томе добро секундирали.

—Н.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

14. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 12.

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 17. АПРИЛА 1876.

ИЗБИРАЧИЦА.

Шаљива игра у 3 чина, с певањем, од К. Трифковића.

О С О Б Е:

Соколовић		Зорић.
Јеца, жена му		Д. Ружића.
Малчика, кћи им		Л. Хаџићева.
Савета, њихова нећака		Љ. Зорићева.
Тимић		Јуришић.
Ката, жена му		Ј. Поповићева.
Милица, кћи им		В. Хаџићева.
Бранко, журналиста	} млади људи, који хоће да се жене	Марковић.
Штанџика		Лукић.
Тошица		Добриновић.
Јован, послужитељ код Соколовића		Божовић.

Збива се у Новоме Саду.

Између првога и другогачина: „ЛАКУ НОЋ“, од А. Милчинског, певају Л. и В. Хаџићева уз пратњу свирачког збора позоришног.

Између другогачина и трећегачина: „Дует“ из опере „БОАСИСКА ВЕШТИЦА“, од Ивана пл. Зајца, певају Љ. Зорићева и А. Сајевић уз пратњу свирачког збора позоришног.

У недељу 18. по други пут: „ГОСПОЂА ОД СЕН-ТРОПЕЗА.“ Драма у 5 чинова.

Због болести Д. РУЖИЋА одгађају се за други пут за данас заказане две шаљиве игре.

Поштовани претплатници умољавају се, да би изволели исплатити први део своје претплате у књи- жарској трговини браће Поповића.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стању матичином) од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

БОЛУЈУ: Д. РУЖИЋ и П. ПОПОВИЋ.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.